

1

2

Inhoudstafel

- Procedure
- Relatie structuurplan
- Terugkerende principes
- Procedure RvS
- Capita selecta

1

PROCEDURE

1.1

PROCEDURE

Overzicht

Rechtspraak RUP's

5

Overzicht

5 fasen

- Artikel 2.2.4 §1, eerste lid VCRO
 - 1° de startnota;
 - 2° de scopingnota;
 - 3° het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
 - 4° het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
 - 5° het definitieve ruimtelijk uitvoeringsplan.

Rechtspraak RUP's

6

6

1.2

PROCEDURE

Startnota

Rechtspraak RUP's

7

Startnota

Principe

- Artikel 2.2.4 §2 VCERO

'De startnota bevat :

1° een beschrijving en verduidelijking van de doelstellingen van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan;

2° een afbakening van het gebied of de gebieden waarop het plan betrekking heeft;

3° een beknopte beschrijving van de alternatieven voor het ontwerpplan of voor onderdelen ervan, die de initiatiefnemer heeft overwogen, en een beknopte beschrijving van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven;

4° een beschrijving van de reikwijdte en het detailleringsniveau van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan en daaraan gekoppeld de reikwijdte en het detailleringsniveau van de te voeren effectonderzoeken zoals in die fase gekend;

Recente rechtspraak RUP's

8

8

- 5° de relatie met het ruimtelijk structuurplan of ruimtelijk beleidsplan en, in voorkomend geval, met andere relevante beleidsplannen;
- 6° de beschrijving van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen, met inbegrip van de methodologie, zoals bepaald door de wetgeving van de op te maken effectbeoordelingen en van andere onderzoeken die nodig zijn voor het plan. In voorkomend geval bevat de startnota ook een weergave van de gedane analyse, vermeld in artikel 4.2.6, § 1, 5°, en artikel 4.4.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, met inbegrip van de redenen waarom geen planmilieueffectrapport, respectievelijk ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt;
- 7° in voorkomend geval, relevante gegevens uit vorige effectbeoordelingen of uit de goedgekeurde rapporten die daaruit zijn voortgekomen;
- 8° in voorkomend geval, de impact of het effect dat het geïntegreerde planningsproces kan hebben op mens of milieu in een ander gewest of land of op de gebieden die onder de federale bevoegdheid vallen;
- 9° een overzicht van instrumenten die samen met het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan ingezet kunnen worden, als die al bekend zijn in deze fase.

Startnota (i)

Startnota ≠ ontwerpplan

- RvS 5 juli 2022, nr. 254.233

'19. Uit de gegevens van de zaak (randnr. 4.2) blijkt dat reeds in de startnota van 2018 is aangekondigd dat het voorgenomen gemeentelijk RUP percelen met een bestaand zonevreemd landbouwgebruik – zoals het openbaar nutsgedeelte van verzoekers perceel er een is – zone-eigen zou maken.

20. Zoals bevestigd is bij de parlementaire voorbereiding van artikel 2.2.4 VCRO is "de startnota [...] nog geen ontwerpplan waarover al beslissingen genomen zijn", zodat er in het latere planningsproces **nog wijzigingen** van de geografische perimeter **mogelijk zijn** (Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 687/1, 34-35).

(...)

22. Verzoeker **overtuigt er niet van** dat uit het enkele feit dat het openbaar nutsgedeelte van zijn perceel **niet aangeduid was op het bij de startnota horende grafische plan** zou volgen dat de plannende overheid zijn "informatie- en bezwaarrechten" geschonden heeft of dat deze overheid anderszins onwettig gehandeld zou hebben.'

Startnota (ii) Nadien toegevoegde info

- RvS 25 oktober 2022, nr. 254.868

'8.4. Naast de actualiteit van de woonbehoefteraming van het GRS, bekritisieren verzoekers de actualiteit van de aan de toelichtingsnota bij het gemeentelijk RUP toegevoegde behoefteberekening, uitgevoerd op basis van gegevens van de studiedienst van de Vlaamse regering. Ook uiten zij kritiek op het gegeven dat **deze berekening pas aan het dossier werd toegevoegd nadat de startnota ter inzage werd gelegd van het publiek.**

8.5. Wat dit laatste punt van kritiek betreft, **blijkt niet welk belang** verzoekers erbij hebben, nu de geviseerde behoefteberekening **opgenomen** was in de toelichtingsnota bij **het ontwerp** van het gemeentelijk RUP, dat ter inzage lag tijdens het **openbaar onderzoek** van 20 november 2020 tot en met 19 januari 2021, en verzoekers tijdens dit openbaar onderzoek een bezwaarschrift hebben ingediend.'

1.3

PROCEDURE

Openbaar onderzoek

Openbaar onderzoek

Principe

- Artikel 2.2.21 §3 VCRO

'Na de aankondiging worden het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en het ontwerp van de effectbeoordelingsrapporten gedurende zestig dagen ter inzage gelegd in het gemeentehuis en worden de ontwerpen gepubliceerd op de website, zoals gespecificeerd door het college van burgemeester en schepenen. Voor zover de effectbeoordelingsrapporten geheel of gedeeltelijk het grondgebied van andere gemeenten bestrijken worden het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en het ontwerp van de effectbeoordelingsrapporten tevens ter inzage gelegd in die gemeentehuizen.

Openbaar onderzoek

Wijze raadpleging

- RvS 25 oktober 2022, nr. 254.869

*'De verzoekende partijen gaan niet in op dit antwoord. Zij betogen dat "[p]as bij de definitieve vaststelling [...] een perceelregister online gezet [werd]". Hieruit blijkt evenwel niet dat het betreffende register niet ter inzage lag tijdens het openbaar onderzoek. Uit het in het Belgisch Staatsblad gepubliceerde bericht blijkt dat het ontwerp van gemeentelijk RUP **niet alleen kon geraadpleegd worden op de website** van de gemeente Evergem van 20 november 2020 tot 19 januari 2021, maar dat het gedurende deze periode **eveneens ter inzage lag in het gemeentehuis** van Evergem.*

*De verzoekende partijen tonen niet aan, noch maken zij aannemelijk, dat **het ter inzage gelegde ontwerp van gemeentelijk RUP ontoereikend was** om hun recht op inspraak met kennis van zaken uit te oefenen.'*

Bekendmaking
openbaar onderzoek

1.4

PROCEDURE

Plan-MER-plicht

Rechtspraak RUP's

15

Plan-MER-plicht

Principe

- RUP in principe onderworpen aan plan-MER-plicht
- Artikel 4.2.1 DABM

'Dit hoofdstuk is van toepassing op ieder plan of programma dat het kader vormt voor de toekenning van een vergunning voor een project.'

Dit hoofdstuk is eveneens van toepassing op ieder plan of programma, waarvoor, gelet op het mogelijke effect op gebieden, een passende beoordeling vereist is uit hoofde van artikel 36ter, § 3, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.'

Rechtspraak RUP's

16

16

Plan-MER-plicht

Uitzonderingen

- Artikel 4.2.3 §§2-3 DABM
 - Klein gebied op lokaal niveau of kleine wijziging
 - aantonen dat het plan of programma geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben

Plan-MER-plicht

Uitzondering 1 – klein gebied op lokaal niveau

- RvS 18 maart 2022, nr. 253.271

17.2. Anders dan de tweede verwerende partij voorhoudt, kan uit het enkele feit dat in de omzendbrief uit 2007 als voorbeeld wordt vermeld dat er niet wordt voldaan aan het criterium van een 'klein gebied' wanneer het plan betrekking heeft op het hele grondgebied van een gemeente, niet worden afgeleid dat er wél wordt voldaan aan dit criterium van zodra het plan niet het volledige grondgebied betreft.

*17.3 Gelet op de uitgestrektheid van het plangebied van het bestreden gemeentelijk RUP – dat ongeveer **een derde van het woongebied** van het gewestplan omvat (randnr. 4.2) – moet redelijkerwijze worden aangenomen dat het ten opzichte van het grondgebied van de gemeente gaat om een – met de woorden van de toelichtingsnota – "omvangrijk gebied". Het blijkt dus niet dat er te dezen voldaan zou zijn aan het criterium van een 'klein gebied'.*

Plan-MER-plicht

Uitzondering 2 – kleine wijziging (i)

- RvS 18 maart 2022, nr. 253.279

*'Vastgesteld moet worden dat het eerst opgegeven motief om tot een 'kleine wijziging' te besluiten, te weten dat "[v]oor het merendeel van bestemmingszones binnen het plangebied [...] de huidige bestemming behouden [blijft] al dan niet verder verfijnd", te dezen een gratuite, niet onderbouwde bewering betreft. Het verantwoordt geenszins in concreto dat de wijziging van de gewestplanbestemming 'zone voor handelsvestigingen' naar de bestemmingen 'zone voor handel en bedrijvigheid' (artikel 6 van het gemeentelijk RUP) en 'zone voor handel en wonen' (artikel 10 van het gemeentelijk RUP) een 'kleine wijziging' zou inhouden. Met de verzoekende partij moet worden aangenomen dat het gemeentelijk RUP **meerdere wijzigingen** ten opzichte van het gewestplan doorvoert, die geenszins het "behoud" of een "verfijning" van de bestaande planbestemming inhouden.*

(...)

*Met betrekking tot het tweede motief, te weten dat "voor één zone langs de Hulsterweg handel **omgezet [wordt]** naar wonen en voor een andere zone het omgekeerde, waardoor er binnen het plangebied **een evenwicht** is van deze bestemmingen", moet worden opgemerkt dat een **dergelijke compensatie van bestemmingen binnen het plangebied nog niet aantoonbaar is dat er geen sprake zou kunnen zijn van een ingrijpende planwijziging**. Het voorgehouden "evenwicht van bestemmingen" kan op zich niet volstaan om te besluiten tot een 'kleine wijziging'.*

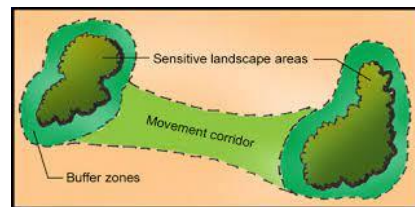
(...)

*Uit wat voorafgaat volgt dat de overheid **niet afdoende is nagegaan** of het voorgenomen gemeentelijk RUP van aard is een **substantiële of essentiële impact** op "de tekst" van de geldende planbestemming te hebben en als een 'kleine wijziging' kan beschouwd worden.'*

Plan-MER-plicht

Uitzondering 2 – kleine wijziging (ii)

- RvS 26 april 2022, nr. 253.276

*'Uit het hiervoor geciteerde voorschrift volgt dat de westelijke hoek van de bedrijfszone van het gewestplan reeds onder vigeur van het gewestplan **een bufferzone diende te bevatten**. Wat het bestreden gemeentelijk RUP ten opzichte van het gewestplan toevoegt is de nadere specificatie van de **precieze inplantingsplaats** van de groenbuffer van artikel 2.1. In zoverre de bestemmingsvoorschriften van het bestreden gemeentelijk RUP bepalen welke industriële of ambachtelijke bedrijven al dan niet gevestigd kunnen worden in de westelijke hoek van de bedrijfszone van het gewestplan, zijn ze te beschouwen als een beperkte nadere specificatie van het aangehaalde gewestplanvoorschrift.*

*De verzoekende partij **overtuigt er niet** van dat de voornoemde specificaties **méér zouden zijn dan een kleine wijziging**. Het blijkt derhalve niet dat ten onrechte is aangenomen dat het bestreden gemeentelijk RUP een 'kleine wijziging' in de zin van artikel 4.2.3, § 3, DABM inhoudt.'*

1.5

PROCEDURE

Definitieve goedkeuring

Definitieve goedkeuring

Doorvoeren aanpassingen (relatie zorgvuldigheid)

- RvS 17 januari 2023, nr. 255.505

*'18.2 Zoals onder meer bevestigd is in 's Raads arresten nr. 230.392 van 3 maart 2015 en nr. 242.286 van 11 september 2018, worden de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel geschonden wanneer het voorontwerp van RUP waarop de **screeningsnota en de ontheffingsbeslissing** van de dienst Mer betrekking hebben, **verschilt van het definitief vastgestelde gemeentelijk RUP op een substantieel punt** dat voor de milieueffectbeoordeling relevant is.*

*19. Zoals verzoekers terecht stellen, is de screeningsnota opgemaakt op basis van een voorontwerp van RUP waarin – met de woorden van de screeningsnota zelf (randnr. 5) – “**volledig rondom**” de bedrijvzone groenbuffers zijn voorzien. Nog uit deze nota blijkt dat door deze groenbuffers de omliggende woonzones onder meer beschermd zullen worden tegen de geluidshinder van de bedrijfsactiviteiten.*

(...)

*Er dient te worden vastgesteld dat het bestreden gemeentelijk RUP **niet voorziet in een groenbuffer in de noordelijke rand** van de bedrijvzone.*

(...)

22. Aangezien zowel de screeningsnota als de dienst Mer – die zich op deze nota heeft gesteund – er van zijn uitgegaan dat er ook langs de noordelijke woonzone een bufferstrook zou worden voorzien is de conclusie dat er voor het definitief vastgestelde gemeentelijk RUP geen dienstige screeningsnota en geen dienstige ontheffingsbeslissing van de dienst Mer voorligt.'

2

RELATIE STRUCTUURPLAN

Rechtspraak RUP's

25

Relatie structuurplan

Principe

- Artikel 2.1.2 §3 VCRO

*'§ 3. **Bij het vaststellen** of herzien van ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen, bij het nemen van een voorkeursbesluit of projectbesluit als vermeld in het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, en bij het aanvragen van vergunningen voor eigen projecten mogen de Vlaamse Regering, de provincieraad, de deputatie, de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen en de instellingen die ressorteren onder elk van die organen, **niet afwijken van de beleidskaders** van het niveau in kwestie, (...)'*

Rechtspraak RUP's

26

26

Verhouding structuurplan

Correcte toepassing GRS

- RvS 25 april 2022, nr. 253.560

*'Ingeval een GRS een gedeeltelijke goedkeuring van de deputatie van de provincieraad heeft gekregen, bestaat het na dit deputatiebesluit in werking getreden GRS **slechts uit het door de deputatie goedgekeurde gedeelte**. Het is dit gedeelte dat voor de gemeente geldt wanneer zij een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakt. De gemeente mag met andere woorden geen toepassing maken van een gedeelte van een door haar vastgesteld GRS dat door de deputatie uitdrukkelijk van goedkeuring is uitgesloten. Er anders over oordelen zou er immers op neerkomen dat de door de decreetgever opgelegde goedkeuring van de deputatie van elke reële draagwijdte wordt ontdaan.*

(...)

*De in het vorige randnummer bedoelde verantwoording en motivering van de eerste verwerende partij komt er op neer dat zij toepassing maakt van de richtinggevende bepalingen van het GRS zoals haar gemeenteraad die op 29 april 2004 heeft vastgesteld (randnr. 4.1), waarbij **abstractie wordt gemaakt van het deputatiebesluit** van 2 december 2004.*

*'Dat er sinds het van kracht worden van het GRS **veel tijd is verstreken en veel is veranderd, kan het negeren van het deputatiebesluit van 2 december 2004 niet goedmaken.***

(...)

*Daar de door de eerste verwerende partij opgegeven verantwoording en motivering er op neer komt dat zij **toepassing** maakt van een **gedeelte** van het door haar gemeenteraad vastgesteld GRS dat door de deputatie uitdrukkelijk van goedkeuring **is uitgesloten**, moet worden vastgesteld dat zij haar **GRS op onwettige wijze heeft toegepast.**'*

3

TERUGKERENDE PRINCIPES

Rechtspraak RUP's

29

3.1

TERUGKERENDE PRINCIPES

Artikel 1.1.4 VCRO

Rechtspraak RUP's

30

Artikel 1.1.4 VCRO

Principe

- Artikel 1.1.4 VCRO

'De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit.'

Artikel 1.1.4 VCRO

Zuinig ruimtegebruik – verantwoordende keuze

- RvS 21 oktober 2022, nr. 254.844

'Zoals de Raad van State in zijn arrest Anckaert, nr. 214.329 van 30 juni 2011 in herinnering heeft gebracht, blijkt uit de wetsgeschiedenis dat deze bepaling het doel van het ruimtelijke-ordeningsbeleid aangeeft, waarbij de duurzame ruimtelijke ordening centraal staat. Artikel 1.1.4 VCRO vereist dat de diverse in deze bepaling bedoelde behoeften en de daarmee gepaard gaande aanspraken op de ruimte evenwichtig tegen mekaar worden afgewogen en dat bij deze afweging rekening wordt gehouden met de ruimtelijke draagkracht van de omgeving. De Raad van State oefent hierop een wettigheidstoets uit. Het komt aan een verzoekende partij die art. 1.1.4 VCRO geschonden acht, toe om aan te tonen dat de gemaakte keuze de grenzen van de redelijkheid te buiten gaat.'

3.2

TERUGKERENDE PRINCIPES

zorgvuldigheid

Rechtspraak RUP's

33

Zorgvuldigheid (i)

Actualisatie informatie (bv. Behoeftestudie)

- RvS 22 maart 2022, nr. 253.300

'Uit het informatief deel van het GRS uit 2004 (randnr. 7.2) blijkt dat toentertijd drie hectare van het kwestieuze lokale bedrijventerrein verantwoord zijn door de ruimtebehoefte van twee bedrijven, te weten het bedrijf Viatra en het garagebedrijf Vanhee.

(...)

In de voornoemde omstandigheden kon van een zorgvuldig plannende overheid worden verwacht dat ze anno 2019 een nieuwe behoefteberekening voor het lokale bedrijventerrein opmaakt.

Dit klemt des te meer nu – hoewel overeenkomstig artikel 35, § 1, van het decreet van 18 mei 1999 'houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening' een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan om de vijf jaar moet worden herzien – de eerste verwerende partij in een tijdspanne van vijftien jaar nagelaten heeft haar GRS uit 2004 te herzien.

Rechtspraak RUP's

34

34

*'Daar er voor het kwestieuze lokale bedrijventerrein geen nieuwe – van na 2004 daterende – behoefteberekening voorligt, moet – met verzoekers – worden vastgesteld dat dit aspect van het dossier **niet deugdelijk is geïnventariseerd en gecontroleerd**. In dat licht moet ook worden vastgesteld dat niet blijkt dat de Gecoro (randnr. 16) verzoekers' bezwaar dienaangaande met gepaste zorgvuldigheid heeft onderzocht.*

Aan de voornoemde vaststellingen wordt geen afbreuk gedaan door de beweringen in de memorie van antwoord van de eerste verwerende partij dat "het gebrek aan 'actualiteit' [...] deels is ingegeven door de jarenlange procedures die door omwonenden worden gevoerd", dat de behoefte aan het lokale bedrijventerrein reeds in de periode 1992-2007 bestond en dat deze behoefte sindsdien niet gewijzigd is.

Dat het GRS van de stad Gistel van kracht blijft tot het wordt vervangen door een nieuw beleidsplan is juist, maar dit maakt de hiervoor vastgestelde onwettigheden niet goed.'

Zorgvuldigheid (ii)

Rekening houden met bestaande toestand

- RvS 10 juni 2022, nr. 253.964

*'Bij de milieueffectscreening van een RUP moet voor elke zone van het plan de vergelijking worden gemaakt tussen de verordenende voorschriften van het bestaande plan en die van het voorgenomen plan (hierna: de planologische toets). Voor het uitvoeren van een volledig en zorgvuldig effectenonderzoek kan de planologische toets niet volstaan wanneer de betrokken percelen zich vanuit milieuoogpunt in een **bijzondere feitelijke situatie** bevinden, zoals bij de vastgestelde aanwezigheid van waardevolle natuurelementen. In dat geval moet ook worden nagegaan of er, gelet op die bestaande feitelijke toestand, milieueffecten kunnen zijn bij de realisatie van het voorgenomen plan.*

(...)

*Het blijkt dat het bestreden GRUP steunt op een versie van de biologische waarderingskaart waarin **geen rekening is gehouden** met de in mei 2016 als zeer waardevol beoordeelde wadi en houtkant (zie de afbeelding onder randnummer 3.3.3).*

(...)

*Aan de aanwezigheid van de biologisch zeer waardevolle wadi en houtkant is **zonder meer voorbijgegaan**. De dienst Mer is zodoende niet opzorgvuldige wijze tot haar besluit kunnen komen "dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke negatieve milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is". Door op dat besluit te steunen, miskent de verwerende partij het zorgvuldigheidsbeginsel.'*

Zorgvuldigheid (iii)

Doorvertalen effecten in stedenbouwkundige voorschriften

- RvS 8 november 2022, nr. 254.971

'De redenering in de hiervoor aangehaalde passages van de screeningsnota (randnr. 4.4.1 tot 4.4.4) komt er op neer dat de bestemmingswijziging geen aanzienlijke milieueffecten veroorzaakt omdat er geen milieueffecten zullen zijn "indien" later op het projectniveau de gepaste maatregelen zullen worden genomen, die er onder meer moeten voor zorgen dat er geen verontreinigende stoffen in het watersysteem terecht komen en dat de infiltratie naar de bodem op peil wordt gehouden.

*De plannende overheid heeft **de laatstgenoemde maatregelen niet opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften** van het bestreden gemeentelijk RUP, ook niet in artikel 2 van de stedenbouwkundige voorschriften over de "bufferzone", die blijkens deze bepaling een "visuele buffer" betreft. Dat deze maatregelen genomen zouden worden op projectniveau is niet meer dan een vrome wens. **De conclusie in de screeningnota dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, steunt aldus op een onzekere toekomstige gebeurtenis.**'*

3.3

TERUGKERENDE PRINCIPES

Motivering

Rechtspraak RUP's

39

Motivering

Formele motivering

- RvS 5 juli 2022, nr. 254.233

'Een ruimtelijk uitvoeringsplan is geen bestuurshandeling met individuele strekking en valt bijgevolg niet onder het toepassingsgebied van de formelemotiveringswet.'

Rechtspraak RUP's

40

40

Motivering

Materiële motivering

- RvS 7 februari 2023, nr. 255.699

*'Uit de verplichting om een openbaar onderzoek te organiseren volgt de verplichting om de **ingediende bezwaren met gepaste zorgvuldigheid te onderzoeken** en, wanneer ze niet worden gevolgd, om **afdoende te laten begrijpen waarom dat niet het geval is**. Indien een bezwaarindienaar op zijn bezwaar geen rechtstreeks antwoord krijgt, moet hij dit antwoord vinden in een stellingname die begrijpelijk op het bezwaar van toepassing is.*

*Het komt de **verzoekende partij** toe om **concreet uiteen te zetten** in welke zin zij de weerlegging van haar bezwaar onvoldoende acht. Het staat niet aan de Raad van State om de bezwaren zelf te onderzoeken en na te gaan op welke punten het antwoord al dan niet afdoende zou zijn.*

'Het antwoord van de Gecoro en de gemeenteraad is niet beperkt tot hetgeen verzoekers in hun verzoekschrift citeren.

(...)

*Verzoekers maken **niet aannemelijk** dat de hiervoor geciteerde overwegingen niet zouden volstaan om afdoende te laten begrijpen waarom de eerste verwerende partij het bezwaar van tweede verzoeker met betrekking tot de ondergrondse parking afwijst. Evenmin tonen zij aan dat het antwoord op dit bezwaar onjuist zou zijn, (...)'*

3.3

TERUGKERENDE PRINCIPES

Rechtszekerheid

Rechtspraak RUP's

43

Rechtszekerheid (i)

Erkend / gekend probleem doorschuiven

- RvS 16 juni 2022, nr. 254.022

*'Bovendien vermag de toentertijd door artikel 2.2.5, § 2, tweede lid, VCRO geboden mogelijkheid om overeenkomsten ter uitvoering van het PRUP af te sluiten, geen afbreuk te doen aan de uit het DABM volgende verplichting om maatregelen die de negatieve milieueffecten van het voorgenomen PRUP willen vermijden, beperken, verhelpen of compenseren, in het plan-MER of MOBER te beschrijven en te evalueren. Aan die verplichting blijkt niet te zijn voldaan, nu geen op wedstrijden tot 8.000 supporters concreet toegespitste maatregelen in het plan-MER worden beschreven of geëvalueerd. Met de verzoekende partij moet aangenomen worden dat de plannende overheid **het erkende probleem van een aanzienlijk verkeersinfarct** bij wedstrijden met 8.000 supporters **aldus naar de stad Deinze heeft doorgeschoven.**'*

Recente rechtspraak RUP's

44

44

Rechtszekerheid (ii)

Bestemmingswijziging

- RvS 25 oktober 2022, nr. 254.870

'Tenslotte kan evenmin verzoekers' standpunt bijval vinden dat door te kiezen voor een herbestemming in plaats van een bevrozing van de kwestieuze woonuitbreidingsgebieden "beslist beleid zomaar te niet wordt gedaan", en er een schending voorligt van het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel. Ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn immers toekomstgericht. Indien de overheid bij haar planologisch beleid geen wijzigingen zou mogen aanbrengen in de bestemmingen van particuliere eigendommen en de bestaande individuele rechtssituaties en rechtsverhoudingen volledig zou dienen te vrijwaren, zou het voor haar onmogelijk zijn enig planologisch beleid te voeren. Verzoekers konden er derhalve niet wettig op vertrouwen dat de op hen toepasselijke planvoorschriften in de toekomst ongewijzigd behouden zouden blijven. (...)'

3.4

TERUGKERENDE PRINCIPES

Gelijkheidsbeginsel

Gelijkheidsbeginsel

Vergelijkbaarheid aantonen

- RvS 23 mei 2022, nr. 253.847

'Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer in rechte en in feite gelijke situaties zonder objectieve en redelijke verantwoording ongelijk worden behandeld. De verzoekende partij die de schending van het gelijkheidsbeginsel aanvoert, moet dit in haar verzoekschrift met concrete en precieze gegevens aantonen. (...)

*Uit de gegevens van de zaak blijkt dat de in het middel geïndiceerde percelen geen historisch permanent poldergrasland zijn en evenmin – anders dan verzoekers' eigendom – rechtstreeks aan dergelijk poldergrasland palen. Op grond daarvan wordt verzoekers' eigendom geacht tot een poldergraslandcluster te behoren. De verwerende partij wijst in haar memorie van antwoord op deze verantwoording. Verzoekers gaan op deze verantwoording in hun memorie van wederantwoord en laatste memorie niet in. Zij **tonen** in die omstandigheden **niet aan** dat de percelen waarnaar zij verwijzen met hun situatie **vergelijkbaar zouden zijn**. Zij doen aldus geen schending van de aangevoerde rechtsregels aannemen. Hetzelfde geldt voor hun loutere bewering dat bij de planopmaak gebruik zou zijn gemaakt van "onjuiste gegevens" en "verouderde data".'*

4

PROCEDURES RvS

Belang

Belang (i)

Situering in plangebied niet vereist

- RvS 16 juni 2022, nr. 254.002

'Verzoeksters maatschappelijke zetel bevindt zich aan de **oostzijde van het plangebied**. Hij is gelegen aan het kruispunt van de Karel Picquélaan met de Guido Gezellelaan/Peter Benoitlaan, een verbindingsweg die Gent en Baarle met de kern van Deinze verbindt. In het verlengde van de Peter Benoitlaan ligt het voetbalstadion. Het plan-MER en MOBER voorspellen op wedstrijddagen van KMSK Deinze waarbij de maximumcapaciteit van 8.000 supporters wordt bereikt, dat zich zonder "bijkomende flankerende maatregelen" een "aanzienlijk verkeersinfarct, zowel inzake verkeersafwikkeling als inzake parkeerdruk" zal voordoen. Aangenomen moet worden dat die **verkeershinder tot verzoeksters maatschappelijke zetel kan reiken. Het verantwoordt afdoende haar belang bij het beroep**. Het betoog van de verwerende partij dat de capaciteit van 8.000 supporters **nu al bestaat** en dat de geveiseerde aanpassing van het voetbalstadion ook op het gewestplan kan steunen, **vermag daar geen afbreuk aan te doen**. Minstens immers opent een **gebeurlijke vernietiging** voor verzoekster de **kans** dat een plan wordt vastgesteld dat inzake de verwachte verkeersproblematiek voor haar **gunstiger** zal zijn.'

Belang (ii)

vzw

- RvS 21 oktober 2022, nr. 254.844

'Wanneer een vzw die niet **haar persoonlijk belang aanvoert**, zoals het geval is met de vierde verzoekende partij, voor de Raad van State optreedt, is vereist dat **haar maatschappelijk doel van bijzondere aard is** en derhalve onderscheiden van het algemeen belang, dat zij optreedt ter **verdediging van een collectief belang**, dat haar maatschappelijk doel door de bestreden handeling **kan worden geraakt**, en dat niet blijkt dat dit maatschappelijk doel niet of niet meer werkelijk wordt nagestreefd.

Uit de omschrijving van haar statutair doel (randnr. 5.2) blijkt dat de vierde verzoekende partij een **specifiek doel dient**, te weten het behoud, de bescherming en de verbetering van het leefmilieu. De stelling van de tussenkomende partij dat het doel van de vierde verzoekende partij **samenvalt met het algemeen belang wordt niet bijgetreden**.'

Belang (iii)

Geen bezwaar ingediend

- RvS 17 januari 2023, nr. 255.505

'12.2 Volgens de vaste rechtspraak van de Raad van State – die onder meer tot uiting komt in de arresten nr. 186.123 van 9 september 2008 en nr. 245.469 van 17 september 2019 – vermag de omstandigheid dat de verzoekende partij geen bezwaar tijdens het openbaar onderzoek heeft ingediend, haar haar belang bij het beroep niet te ontnemen.

12.3. Zoals onder meer bevestigd wordt in 's Raads arrest nr. 229.803 van 13 januari 2015, dient een middel niet als bezwaar in het kader van het openbaar onderzoek te worden opgeworpen om ontvankelijk te zijn.

12.4. De vaststelling dat verzoekers' terrein binnen het plangebied van het bestreden gemeentelijk RUP is gelegen, volstaat in beginsel om hun belang bij het beroep aan te nemen.'

Belang (iii)

Geen nuttig gevolg

- RvS 23 mei 2022, nr. 253.839

'26. Deze gewijzigde omstandigheden zorgen ervoor dat de tot 2019 onvergund geëxploiteerde helihaven op het betrokken terrein niet in aanmerking komt voor de toepassing van de te dezen relevante richtinggevende GRS-bepaling die ziet op het bestendigen van bestaande "vergunde" zonevreemde bedrijven. Daaruit volgt dat de verzoekende partij – zelfs al worden de bestreden besluiten vernietigd – geen perspectief heeft op de uitvoering van de taakstelling uit deze GRS-bepaling.'

POLLVRAAG VOOR LIVESTREAM
GELIEVE UIT FULLSCREENMODUS TE GAAN
VIA DE ESCAPEKNOP

4

Capita selecta

4.1

Capita selecta

'Onwillige overheid'

Rechtspraak RUP's

55

'Onwillige overheid'

Uitsluiten gebied

- Auditoraatsverslag G/A 225.499 IX-17.363

*'Zoals de verzoekende partij vaststelt is de enige en enkele reden die daarvoor wordt opgegeven terug te vinden op bladzijde 10 van de toelichtende nota bij het RUP, waar het heet dat "op basis aan opmerkingen en beraadslaging op de eerste plenaire vergadering werd besloten het deelRUP Europoint niet verder mee te nemen in de procedure" nu "het bedrijf na definitieve vaststelling aan het bestaande RUP reeds vergunningen aangevraagd en verkregen" heeft zodat "de nood tot herneming (...) hierdoor ook minder hoog" is. Terecht meent de verzoekende partij dat deze redengeving op zich **niet kan volstaan als motief om het betreffende deelplan "niet verder mee te nemen"** in de planprocedure, zeker gegeven het hierboven geciteerde en geduide specifieke opzet van de herneming van de procedure tot opmaak van achtereenvolgens een nieuw plan-MER (volgens de "generieke" procedure) en een nieuw "rechtszeker" provinciaal afbakenings-RUP voor het kleinstedelijk gebied Waregem.*

Rechtspraak RUP's

56

56

'Onwillige overheid'

Onwil tot opmaken RUP

- Cass. 16 juni 2022, nr. C.21.0219.N/1

'4. De appelrechter oordeelt dat:

- uit de contacten tussen partijen gebleken is dat de eiseres niet overgaat tot het vaststellen van het ruimtelijk uitvoeringsplan volgens haar beleidskeuzes omdat zij wenst dat de verweerster de eigenaars van onvergunde kleinhandelsvestigingen, die buiten de vast te stellen kleinhandelszone liggen en verplaatst moeten worden, vergoedt;
- de eiseres zich voorgenomen heeft een beleid te voeren dat nadelige gevolgen heeft voor de eigenaars van de percelen in de uitdoofzone en eist dat de verweerster die nadelige gevolgen op zich neemt, maar het evenwel niet valt in te zien op welke grond zij de uitvoering van haar wettelijke opdracht afhankelijk kan maken van financiering door de verweerster;
- de verweerster terecht wijst op het bestaan van planbaten en planschade en de eiseres daarover geen enkele verduidelijking geeft;

- het klopt dat de eiseres voor het in overeenstemming brengen van het ruimtelijk uitvoeringsplan met het ruimtelijk structuurplan niet gebonden is aan een termijn, doch dat de eiseres dit in overeenstemming brengen aldus alleen laat afhangen van betaling door de verweerster en tot zolang geen initiatief wenst te nemen;
- de eiseres aldus weigert de taak uit te voeren die artikel 12 VCRQ aan haar oplegt en uitvoering te geven aan haar zelf bepaalde doelstellingen, maar haar wens dat de verweerster kosten van het beleid draagt evenwel geen wettige rechtvaardiging vormt voor die weigering.

5. Op die gronden kon de appelrechter wettig, zonder miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten, oordelen dat de eiseres een fout heeft begaan in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek en zij dient in te staan voor de schade die de verweerster daardoor lijdt.'

'Onwillige overheid'

Onwil tot opmaken RUP – beleidsmatig gewenste ontwikkelingen

- RvS 27 mei 2020, nr. 247.659

'Op het eerste gezicht voeren verzoeksters terecht aan dat het bestreden besluit een nieuwe, niet decretaal voorziene, weigeringsgrond creëert door vast te leggen dat vergunningsaanvragen aan de in de structuurschets voorziene bestemmingen getoetst zullen worden. Deze structuurschets is immers slechts een voorontwerp dat het stadium van een voorlopig vastgesteld ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan – dat krachtens het geciteerde artikel 4.3.2 VCRO wél als weigeringsgrond gebruikt mag worden – nog niet heeft bereikt.'

4.2

Capita selecta

Handelingen van algemeen belang

Handelingen van algemeen belang

Principe

- Artikel 4.4.7 §2 VCRO

‘§ 2. In een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuren of voorzieningen tot gevolg hebben.’

- Besluit van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2, en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Handelingen van algemeen belang

Omzeilen verplichting tot opmaak RUP

- RvVb 17 december 2019, nr. RvVb-A-1920-0376

‘Het uitgangspunt van de thans geldende afwijkingbepaling van artikel 4.4.7, §2 VCRO is dat de ruimtelijke en planologische impact van een project, en de mogelijkheid tot alternatieve locaties, onderzocht worden, en, daaraan gekoppeld, het nut of de noodzaak van een voorafgaandelijk planningsinitiatief.

(...)

Uit artikel 3, §2 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang volgt dat het vergunningverlenend bestuursorgaan concreet onderzoekt of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en de omvang van het project en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen.

(...)

Uit de bestreden beslissing blijkt niet dat de verwerende partij een zorgvuldig onderzoek heeft gevoerd naar de impact van de nieuw op te richten vakwerkpyloon op het ruimtelijk functioneren van het (project)gebied zelf (bestaand bedrijventerrein in een zone voor ambachtelijke bedrijven) en de omliggende gebieden.’

4.3

Capita selecta

Bevriezen woonuitbreidingsgebied

Rechtspraak RUP's

63

Bevriezen woonuitbreidingsgebieden

Eigendomsbeperking - wettigheidstoezicht

- RvS 28 mei 2021, nr. 250.728

'Uit het bestreden GRUP vloeien beperkingen voort die rechtens geen onteigening en evenmin eigendomsberoving zijn, doch die wel kunnen worden aangemerkt als een beperking van het "recht op het ongestoord genot van hun eigendom", zoals omschreven in artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol.

(...)

In zoverre de verzoekende partijen in het middel aanvoeren dat er te dezen sprake is van een eigendomsbeperking die "extreem onevenredig" is, betrekken zij in geen enkel opzicht de in de toelichtende nota bij het GRUP uitgedrukte motieven voor het planopzet bij hun betoog.

(...)

Uit hetgeen de verzoekende partijen in hun verzoekschrift, met miskennis van het voormelde, aanvoeren, blijkt niet dat de in het bestreden GRUP vervatte stedenbouwkundige voorschriften niet in overeenstemming zouden zijn met het algemeen belang, of dat het bestreden GRUP geen billijk evenwicht tot stand zou brengen tussen de vereisten van het algemeen belang en van de bescherming van het recht van eenieder op het ongestoorde genot van zijn eigendom.'

Rechtspraak RUP's

64

64

Bevriezen woonuitbreidingsgebieden

Eigendomsbeperking - schadevergoeding

- EA Kortrijk 19 oktober 2020, nr. 19/1274/A

'Het besluit van de gemeente Kuurne waarin het tijdelijk bouwverbod vastgelegd werd voor het woonuitbreidingsgebied waar de percelen van X deel van uitmaken, leidt er niet toe dat X uit haar eigendomsrechten wordt ontzet. Wel si het gebruik dat zij van deze percelen kan maken hierdoor beperkt.

(...)

Rekening houdend met de voormelde concrete elementen, vormt het tijdelijk tijdverbod tot 2040 geen onevenredige beknotting van de rechten van X in verhouding tot het algemeen belang van de gemeenschap inzake een goede ruimtelijke ordening overeenkomstig de beleidslijnen vastgelegd in het GRS.'

Bevriezen woonuitbreidingsgebieden

Eigendomsbeperking - planschadevergoeding

- EA Kortrijk 3 maart 2023, nr. 22/238/A

'De rechtbank onderschrijft dit. In het GRUP WUG Sint-Pieter blijft de bestemming 'woonuitbreidingsgebied' van het gewestplan behouden, maar worden er enkele bijkomende voorschriften aan toegevoegd waardoor de ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied tijdelijk (tot 2040) wordt bevroren.

(...)

De basisvoorwaarde van artikel 2.6.1, 62 VCRO, namelijk een perceel dat ingevolge een RUP niet meer in aanmerking komt voor een vergunning om te bouwen, is derhalve niet vervuld zodat X niet gerechtigd is op planschadevergoeding (...)'

Bevriezen woonuitbreidingsgebieden

Impact arrest HvC?

- Cass. 16 juni 2022, nr. C.21.0319.N/1

'De appelrechters die oordelen dat de bestemming 'reservegebied voor wonen' in het Gemeentelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan van de verweerster "Reservering binnengebieden in woongebied" vastgesteld op 23 januari 2018 niet tegenstrijdig is met de bestemmingscategorie "wonen" omdat aan de bestemmingscategorie wonen geen einde wordt gemaakt, verantwoord hun beslissing niet naar recht.'

Bedankt!

Steve Ronse – Deborah Smets

Vragen?

056 47 56 00

sronse@publius.be
dsmets@publius.be

www.publius.be

PUBLIUS
ADVOCATEN